

פרק ג

נתונים כמותיים בתחום הביטוח

1. ביטוח כללי

1.1 מבוא

ענפי ביטוח כללי כוללים את כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים או ביטוח בריאות, ומתרכזים בשני תחומים עיקריים:

- ביטוחי חבויות - רכב חובה, אחריות מקצועית, צד ג', אחריות מעבידים ואחריות המוצר.
- ביטוחי רכוש - רכב רכוש, אובדן רכוש, מקיף דירות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וכד'.

בשנת 2018 פעלו בתחום הביטוח הכללי בישראל 18 חברות¹ ב-15 ענפים. סך דמי הביטוח שגבו החברות הסתכמו בכ-23 מיליארד ש"ח, 4.9% יותר מהגבייה בשנת 2017.

הנתונים הכספיים בפרק זה מוצגים באלפי או מיליוני ש"ח, כפי שמצוין בראש כל טבלה, ומעוגלים כמקובל. סכימת הנתונים והשיעורים המתייחסים לנתונים אלו הינם על פי הסכומים המדויקים. לכן לעיתים קיימים פערים קטנים בין הסכומים והשיעורים המוצגים, לבין הסכומים והשיעורים שהיו אמורים להיות צפויים על פי הנתונים המוצגים.

1.2 פרמיות

לוח ג-1 מפרט את דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי בשנים 2016-2018, את שיעור השינוי בכל אחד מן הענפים ואת חלקם היחסי של דמי הביטוח בכל ענף מכלל דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

1 מנורה מבטחים החזקות בע"מ מחזיקה בבעלות מלאה במנורה חברה לביטוח בע"מ ובשומרה חברה לביטוח בע"מ. יחד עם זאת, בדוח זה שתי החברות מוצגות בנפרד. בשנת 2018 קיבלו רישיון 2 חברות חדשות - ליברה ו-ווישור.

לוח ג-1

סך הפרמיות ברוטו, לפי ענפי ביטוח כללי, 2016-2018 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

שינוי בפרמיות			התפלגות לפי ענפים						
/2018 2017	/2017 2016	/2016 2015	2018	2017	2016	2018	2017	2016	
6.5%	2.2%	14.2%	38.0%	37.5%	37.8%	8,797	8,263	8,088	רכב רכוש
3.9%	3.4%	5.8%	23.1%	23.3%	23.2%	5,332	5,132	4,966	רכב חובה
-0.9%	0.9%	4.9%	9.0%	9.5%	9.7%	2,083	2,101	2,082	אובדן רכוש+מקיף בתי עסק
4.7%	3.0%	2.0%	7.7%	7.7%	7.7%	1,782	1,702	1,653	מקיף דירות
5.3%	4.3%	3.8%	5.6%	5.5%	5.5%	1,287	1,222	1,172	אחריות מקצועית
4.9%	5.9%	4.7%	4.6%	4.6%	4.5%	1,059	1,009	953	צד ג'
17.4%	2.1%	18.0%	3.6%	3.2%	3.3%	839	714	700	סיכונים אחרים
1.9%	7.9%	2.1%	2.4%	2.5%	2.4%	560	549	509	אחריות מעבידים
-1.6%	9.0%	-2.3%	1.9%	2.0%	1.9%	432	439	403	ביטוח הנדסי
6.2%	5.5%	1.6%	1.2%	1.2%	1.2%	280	264	250	אחריות המוצר
5.5%	0.3%	7.2%	1.1%	1.1%	1.1%	252	239	238	בנקים למשכנתאות
-7.1%	6.2%	1.3%	0.8%	0.8%	0.8%	174	187	176	מטענים בהובלה
5.7%	1.5%	4.4%	0.6%	0.6%	0.6%	148	140	138	ביטוח אשראי
12.2%	-5.6%	-1.3%	0.2%	0.2%	0.2%	40	36	38	כלי טיס וכלי שיט
28.7%	49.2%	10.0%	0.3%	0.2%	0.2%	65	50	34	ענפי עודף אחרים
4.9%	3.0%	8.3%	100.0%	100.0%	100.0%	23,128	22,048	21,397	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בשנת 2018 המשיכה מגמת העלייה בפרמיות בענף רכב רכוש. ניתן להסביר את שיעור השינוי בשל העלייה במצבת כלי הרכב המבוטחים בשנת 2018. העלייה בדמי הביטוח (6.5%) גבוהה מהעלייה במספר הרכבים המבוטחים אשר עומדת על 3.4%, בין השאר מכיוון שהפרמיות בגין ביטוח הרכב של עובדי המדינה בעבור שנת 2017 התקבלו כבר במהלך שנת 2016.

לוח ג-2

סך פרמיות ברוטו בביטוח כללי, לפי קבוצות וחברות ביטוח, 2015-2018 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

שיעור השינוי בפרמיות			נתח שוק				פרמיות				
/2018 2017	/2017 2016	/2016 2015	2018	2017	2016	2015	2018	2017	2016	2015	
9.9%	1.1%	3.1%	14.7%	14.1%	14.3%	15.0%	3,407	3,100	3,067	2,974	הראל
3.6%	8.9%	5.9%	12.1%	12.3%	11.6%	11.9%	2,807	2,711	2,488	2,350	הפניקס
2.4%	3.7%	-3.5%	10.1%	10.4%	10.3%	11.6%	2,340	2,286	2,204	2,284	כלל
-5.4%	2.1%	5.5%	9.8%	10.9%	11.0%	11.3%	2,277	2,408	2,360	2,237	מנורה
9.2%	-9.8%	19.3%	10.4%	9.9%	11.4%	10.3%	2,394	2,193	2,431	2,038	מגדל
1.9%	-1.7%	17.2%	8.6%	8.9%	9.3%	8.6%	1,998	1,961	1,994	1,702	איילון
7.2%	15.7%	18.2%	9.0%	8.8%	7.8%	7.2%	2,080	1,940	1,678	1,419	ביטוח ישיר
2.0%	-4.6%	3.0%	4.6%	4.7%	5.1%	5.4%	1,061	1,040	1,091	1,059	הכשרה
-3.0%	0.3%	6.9%	4.2%	4.5%	4.7%	4.7%	971	1,001	997	933	שומרה
7.2%	8.6%	4.0%	3.5%	3.5%	3.3%	3.4%	817	762	701	674	איי אי ג'י
19.2%	44.4%	13.7%	5.0%	4.4%	3.2%	3.0%	1,161	974	675	594	שלמה
-2.3%	-6.4%	9.1%	2.1%	2.3%	2.5%	2.5%	488	499	534	489	ביטוח חקלאי
3.4%	-3.4%	15.1%	2.3%	2.4%	2.5%	2.4%	538	520	538	468	שירביט
-1.6%	-1.6%	22.9%	1.7%	1.8%	1.9%	1.7%	391	397	404	329	קרן נזקי טבע
11.4%	-7.0%	-3.3%	0.5%	0.5%	0.6%	0.6%	123	110	118	122	ב.ס.ס.ח.
133.6%	9.7%	28.6%	0.8%	0.4%	0.3%	0.3%	181	78	71	55	אשרא
-1.1%	14.1%	7.4%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	49	50	44	41	קרנית
25.4%	31.5%	-19.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	33	26	20	25	ענבל
0.0%	0%	0%	0.1%	0%	0%	0%	14	0	0	0	ליברה
0.0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4	0	0	0	ווישור
-20.6%	-54.6%	-39.8%	0%	0%	-0.1%	-0.1%	-6	-8	-18	-29	עזר
4.9%	3.0%	8.3%	100%	100%	100%	100%	23,128	22,048	21,397	19,764	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

1.3 מדדי ריכוזיות ונתח שוק

הריכוזיות בענף מצביעה על רמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות מועטה. לוח ג-3 מציג שלושה מדדי ריכוזיות לשנת 2018 בענפי ביטוח מרכזיים בהשוואה לשנים הקודמות ולשנת 2000:

1. מדד הרפינדל-הירשמן (מדד HHI) - סכום ריבועי נתח השוק של כל קבוצות או חברות ביטוח. נתח השוק של כל קבוצה או חברה מחושב כיחס שבין פרמיה ברוטו שגבתה חברה לבין סך דמי הביטוח בענף. כל המדדים נעים בין 0 ל-1. יחס של 1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - בענף פועלת חברה אחת בלבד.
2. מדד יחס הריכוזיות (CR3 (Concentration Ratio) - סכום נתחי השוק של שלוש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.
3. מדד יחס הריכוזיות (CR5 (Concentration Ratio) - סכום נתחי השוק של חמש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.

לוח ג-3

מדדי ריכוזיות בביטוח כללי, לפי ענפי ביטוח, 2016-2018

CR5				CR3				הרפינדל-הירשמן				
2018	2017	2016	2000	2018	2017	2016	2000	2018	2017	2016	2000	
54%	52%	50%	60%	34%	32%	31%	49%	0.09	0.09	0.09	0.29	רכב חובה
60%	59%	58%	49%	39%	41%	38%	35%	0.10	0.10	0.10	0.16	רכב רכוש
62%	64%	65%	63%	39%	40%	41%	47%	0.10	0.10	0.11	0.25	מקיף דירות
77%	76%	74%	62%	52%	52%	50%	46%	0.14	0.14	0.14	0.22	אחריות מעבידים
77%	77%	77%	62%	54%	56%	55%	47%	0.14	0.15	0.15	0.22	אובדן רכוש+מקיף בתי עסק
70%	72%	70%	81%	46%	47%	45%	68%	0.12	0.13	0.12	0.58	ביטוח הנדסי
78%	78%	78%	62%	59%	58%	57%	47%	0.17	0.17	0.17	0.22	ענפי אחריות אחרים
91%	93%	93%	-	70%	72%	72%	-	0.21	0.21	0.21	-	בנקים למשכנתאות
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	95%	0.51	0.53	0.52	0.63	ביטוח אשראי
57%	58%	59%	43%	37%	37%	37%	31%	0.09	0.09	0.09	0.12	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בענף ביטוח אשראי פועלות שתי חברות ביטוח (כלל אשראי וב.ס.ס.ח.), לפיכך מדדי יחס הריכוזיות CR3 ו-CR5 עומדים על 100% בענף זה. בענף הבנקים למשכנתאות (שיווק באמצעות סוכנויות אשר בבעלות בנקים למשכנתאות) פעילות רק 9 חברות, כאשר חלקן אינן משווקות פוליסות חדשות והפרמיות המתקבלות אצלן הן תוצאה של פוליסות ששווקו בעבר כך שנתח השוק שלהן אינו משמעותי, מה שמביא ליחס ריכוזיות גבוה, בעיקר ביחס CR5.

לוח ג-4

נתח שוק דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי, לפי קבוצות וחברות ביטוח, 2018 (באחוזים)

שם החברה	רכב חובה	רכב רכוש	אובדן רכוש ומקיף בתי עסק	מקיף דירות	אחריות מעבידים	צד ג'	אחריות מקצועית	אחריות המוצר	ביטוח הנדסי	בנקים למשכנתאות	כלי טיס וכלי שיט	מטענים בהובלה	ענפי עודף אחרים	ביטוח אשראי	סיכונים אחרים	סה"כ
הראל	12.2%	9.5%	24.3%	13.3%	24.4%	19.1%	42.7%	22.8%	14.8%	32.9%	10.4%	19.8%	0.0%	0.0%	5%	15%
הפניקס	10.6%	12.6%	14.7%	13.9%	13.8%	14.8%	10.4%	13.6%	10.2%	15.5%	30.4%	21.0%	15.8%	0.0%	4%	12%
מגדל	9.5%	10.6%	13.0%	12.2%	14.0%	12.5%	6.4%	15.4%	16.2%	1.2%	10.0%	27.8%	0.0%	0.0%	1%	10%
כלל	8.8%	8.1%	15.3%	12.0%	11.7%	14.7%	6.4%	7.8%	14.5%	21.9%	4.2%	14.8%	13.7%	58.4%	7%	10%
מנורה	8.7%	12.1%	7.4%	10.5%	7.4%	6.4%	10.7%	9.3%	8.6%	10.9%	6.6%	12.1%	39.5%	0.0%	3%	10%
ביטוח ישיר	10.6%	14.7%	0.1%	10.5%	0.2%	1.3%	0.3%	0.0%	0.0%	5.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	9%
איילון	8.2%	7.5%	9.6%	5.6%	12.8%	16.5%	14.5%	12.1%	14.7%	9.8%	27.3%	2.2%	29.2%	0.0%	1%	9%
ש.שלמה	11.5%	5.4%	0.1%	3.4%	0.1%	0.3%	0.0%	0.1%	0.0%	1.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	5%
הכשרה	5.2%	4.4%	5.3%	4.3%	7.3%	7.7%	1.9%	5.6%	7.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	2%	5%
שומרה	5.8%	6.1%	0.8%	4.5%	1.1%	1.6%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1%	4%
איי אי ג'י	3.3%	4.2%	2.1%	6.5%	1.5%	1.3%	5.4%	3.6%	0.4%	1.0%	0.0%	0.0%	1.8%	0.0%	0%	4%
שירביט	3.0%	3.1%	0.2%	2.0%	1.2%	0.2%	0.3%	0.9%	9.5%	0.0%	11.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1%	2%
ביטוח חקלאי	1.5%	1.6%	5.7%	1.2%	4.3%	3.6%	0.9%	8.9%	3.6%	0.0%	0.0%	2.3%	0.0%	0.0%	1%	2%
קרן נזקי טבע	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	46%	2%
אשרא	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	21%	1%
ב.ס.ס.ח.	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	41.6%	7%	1%
קרנית	0.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
ענבל	0.0%	0.0%	1.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
ליברה	0.1%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
ווישור	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
עזר	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
סה"כ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

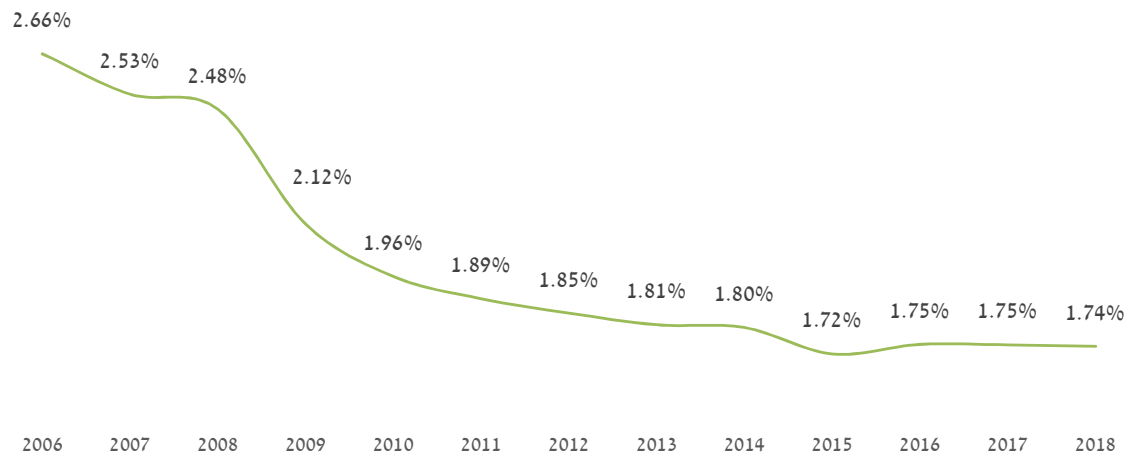
מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

1.4 היקף הפעילות בביטוח כללי

תרשים ג-1

שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי, ביחס לתוצר², 2006-2018

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

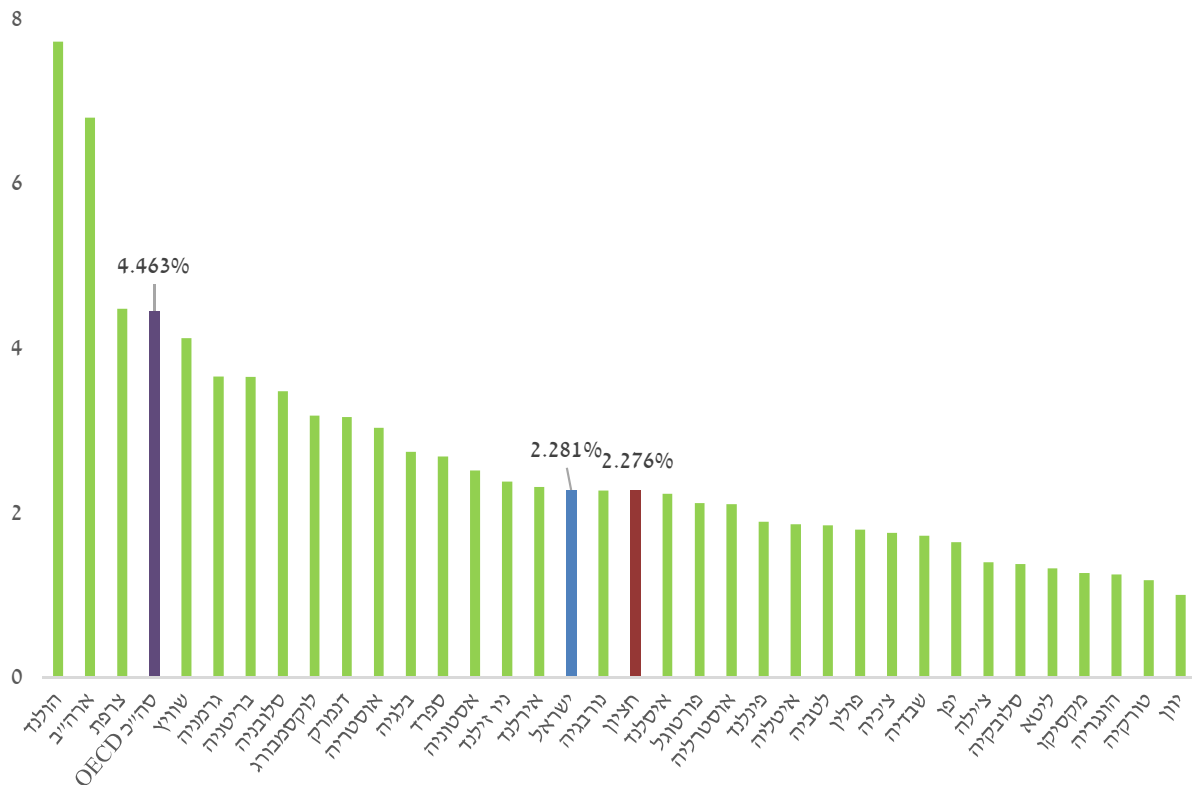
מתרשים ג-1 ניתן לראות כי שיעור הפרמיות ביחס לתוצר עומד על יחס דומה בארבע השנים האחרונות.

2 בסיס הנתונים של הבדיקה הינו תוצר מקומי גולמי, במחירי שוק שוטפים.

תרשים ג-2

שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי ובריאות (ללא ביטוח חיים) ביחס לתוצר, בישראל ובמדינות OECD בשנת 2017

מקור: OECD Statistics Portal ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

בתרשים ג-2 מוצג יחס דמי הביטוח לתוצר בהשוואה בינלאומית. נתון זה מייצג את מידת התפוצה של ביטוח כללי במשק במדינות ה-OECD בשנת 2017.

מתרשים זה עולה כי סך הפרמיות בכל ענפי ביטוח כללי בישראל³ ביחס לתמ"ג בשנת 2017 עמד על 2.281% - נמוך לעומת היחס בכלל מדינות ה-OECD שעמד על 4.463% אך גבוה מהחציון במדינות ה-OECD אשר עמד על 2.276%.

3 במדינות ה-OECD מסווגים כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים (non-life insurance lines) בענפי ביטוח כללי. לצורך ההשוואה, בנתונים שבתרשים ג-2 סווגו ענפי ביטוח כללי בישראל בדרך הזאת.

1.5 נתונים נבחרים בענף רכב חובה

1.5.1 פרמיה ממוצעת

דמי הביטוח הממוצעים בפועל (כולל השבה) לכלי רכב פרטיים ומסחריים עד 3.5 טון עלו בשנת 2018 בכ - 3%. הגידול נבע מצמצום ההנחה שניתנה לציבור המבוטחים בגין השבת הכספים העודפים שהצטברו בחשבון קרנית. בשנת 2017 ההנחה עמדה על 13% מדמי הביטוח ששולמו על ידי ציבור המבוטחים, ואילו בשנת 2018 ההנחה עמדה על 7% (בשנים 2017 ו-2018 הושבו לציבור המבוטחים בסך הכל כמיליארד ₪, ובכך הושב מלוא העודף שהיה קיים בחשבון קרנית נכון למועד זה). יצוין כי אומנם היינו אמורים לראות גידול של 6% בדמי הביטוח הממוצעים (הפער בין ההנחה שניתנה ב-2018 לעומת 2017), אך בפועל הגידול עמד על 3% בלבד, וזאת עקב כניסתם לשוק של רכבים יותר בטיחותיים המצוידים במערכות בטיחות מצילות חיים בגינן ניתנו הנחות משמעותיות על ידי חברות הביטוח, וכן עקב המשך התחרות בענף.

תרשים ג-3

פרמיה ברוטו ממוצעת לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף ביטוח רכב חובה*

מקור: נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
* עד 2016 כולל, הפרמיה ברוטו חושבה בהתבסס על הפרמיה נטו לפי דיווחי החברות למפעיל המאגר הסטטיסטי. החל משנת 2017, הפרמיה ברוטו הינה בהתאם לפרמיה ברוטו שדווחה למפעיל המאגר ע"י החברות.

1.5.2 מימון ביטוח חובה לאופנועים ב"פול"

פקודת ביטוח רכב מנועי⁴ מחייבת כל משתמש ברכב מנועי להחזיק פוליסת ביטוח המכסה נזקים לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונת דרכים. מרבית האופנועים במדינה מבוטחים בתאגיד ה"פול", אשר נועד, בין היתר, לבטח את המשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו להשיג כיסוי ביטוחי אצל מבטח. על פי הדוחות הכספיים של ה"פול" לשנת 2018, כ-68% ממבוטחי ה"פול" הם בעלי אופנועים⁵.

4 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

5 במונחי חשיפות.

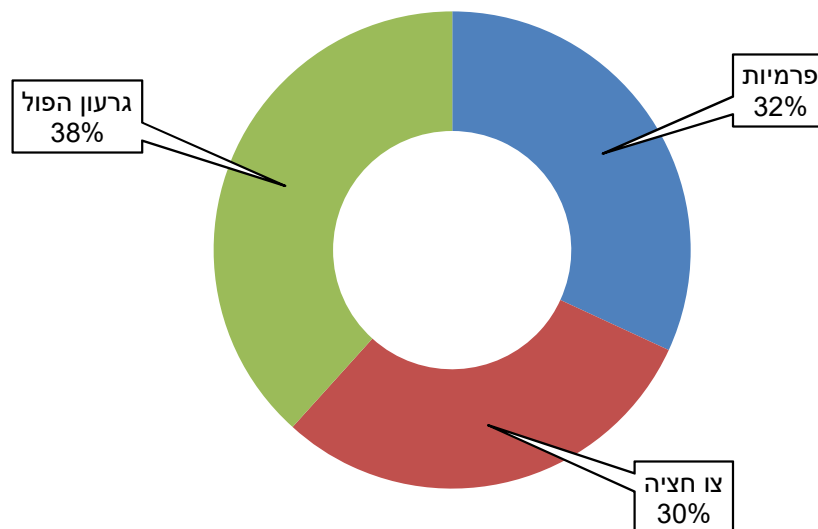

בשנת 2018 חלה עלייה של כ-7% במספר רוכבי האופנועים המבוטחים בביטוח חובה במסגרת "פול" (מ-96,831 בשנת 2017 ל-103,796 בשנת 2018), אך שיעורם מסה"כ הכלים המבוטחים ב"פול" ירד עקב הגידול במספר כלי הרכב הפרטיים המבוטחים ב"פול" בעקבות עדכון דמי הביטוח לרכבים הפרטיים. בשנת 2018 עלות הנזקים בגין ביטוח אופנועים הסתכמה בכ-916 מיליון ש"ח, לעומת 855 מיליון ש"ח בשנת 2017. תרשים ג-4 מציג את שלושת מקורות המימון של תשלומי הביטוח לרוכבי אופנוע:

1. **פרמיות** - בשנת 2018 סך הפרמיות של רוכבי דו-גלגלי ב"פול" היו 292 מיליון ש"ח, לעומת 265 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-10.2%.
2. **צו החצייה** - סך הכספים שה"פול" צפוי לקבל מחברות הביטוח מכוח צו החצייה⁷ עקב תאונות אופנוע שהתרחשו ב-2018, ושבהן היה מעורב רכב אחר, מוערך בכ-273 מיליון ש"ח, לעומת 257 מיליון ש"ח ב-2016, עלייה של כ-6.2%.
3. **סבסוד על ידי הציבור ("מרכיב העמסה")** - ציבור הנהגים בישראל המבוטחים בביטוח חובה מסבסד את גירעון ה"פול" מדי שנה. בשנת 2018 עמד סבסוד ביטוח האופנועים ב"פול" על 351 מיליון ש"ח, לעומת 333 מיליון ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-5.4%.

תרשים ג-4

מקורות למימון עלות תביעות בגין תאונות האופנועים ב"פול" בשנת 2018

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "פול" לשנת 2018.

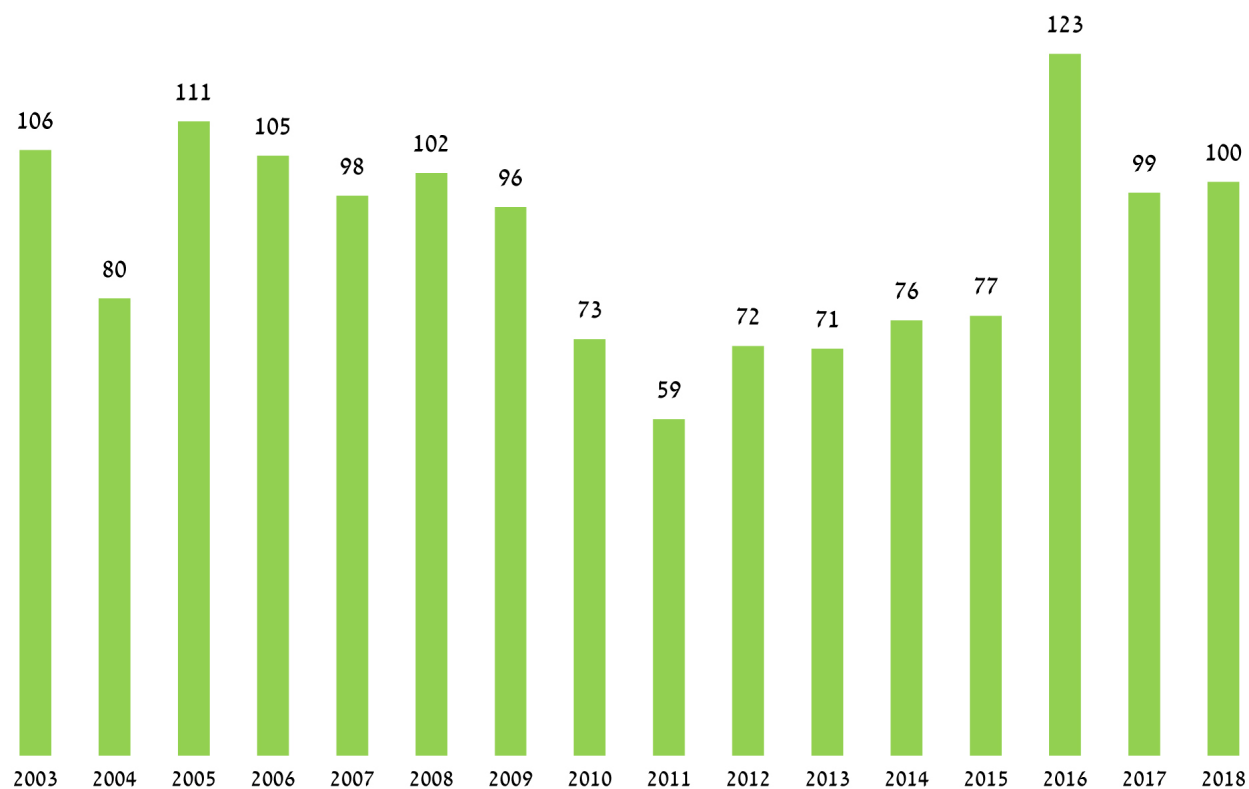
6 פרמיות ודמים שהורווחו.

7 ב-1 ביוני 2008 נכנס לתוקפו תיקון מספר 20 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. תיקון זה קבע כי בתאונת דרכים שבה היה מעורב אופנוע ורכב אחר שאינו אופנוע, ישלם המבטח של הרכב האחר למבטח של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף של רוכב האופנוע עקב התאונה, במקום 50% טרם עדכון זה.

תרשים ג-5

מימון תאונות האופנועים ב"פול" על ידי יתר נהגי הרכב בישראל בשנים 2003-2018 (סבסוד ממוצע לפוליסה בש"ח)

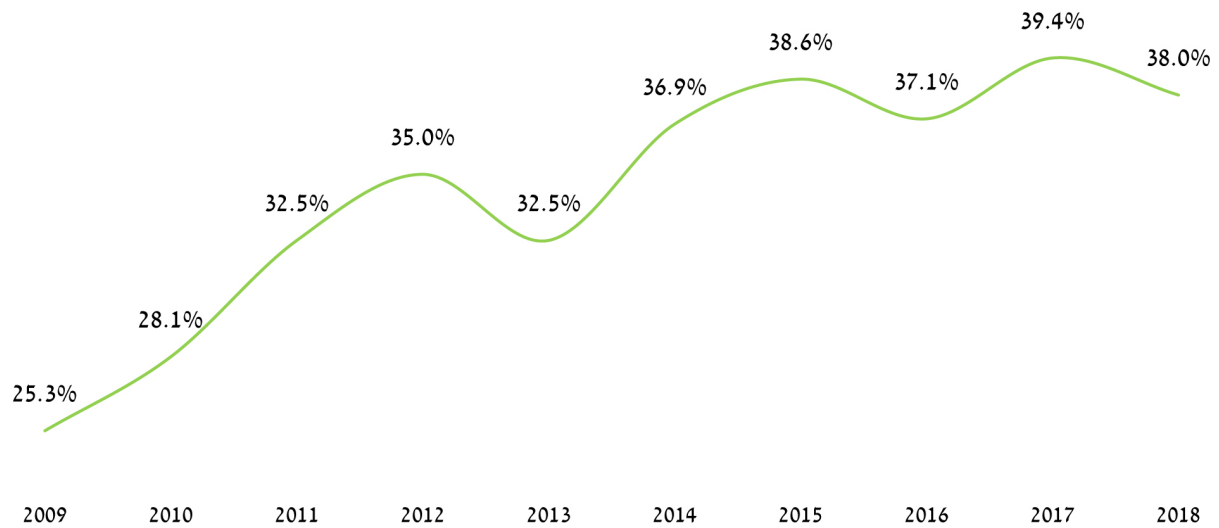

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "הפול" לשנת 2018; נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי.

תרשים ג-6

שיעור אופנועים בלתי מבוטחים בביטוח חובה בשנים 2009-2018

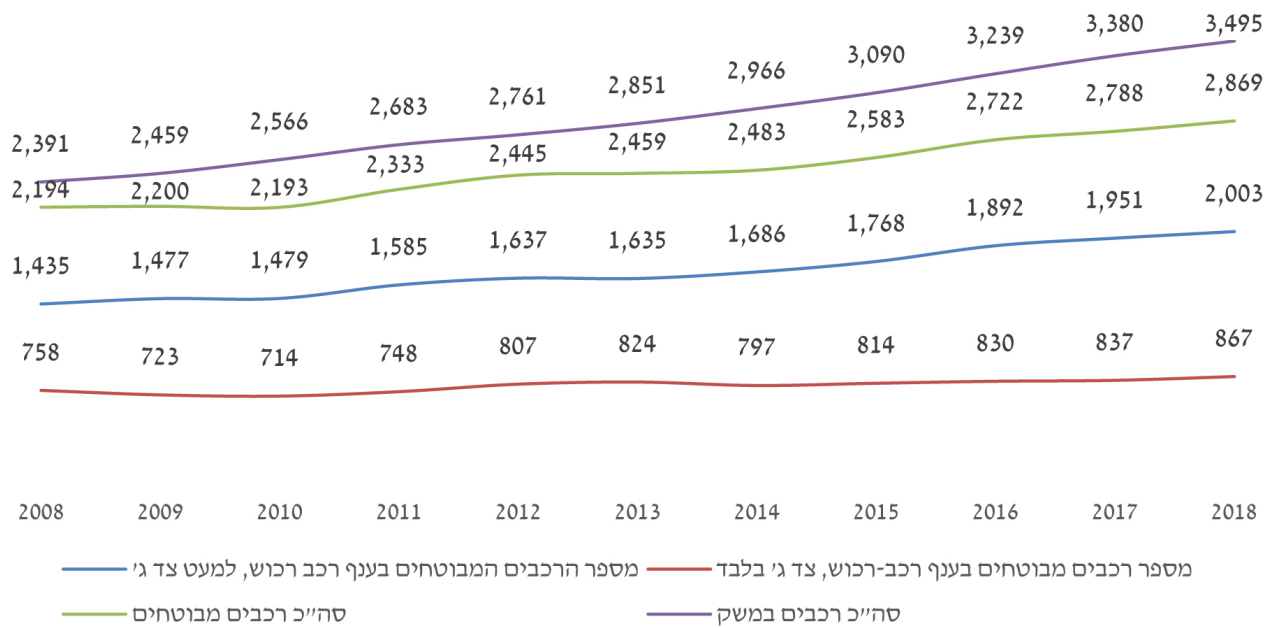
מקור: מפעיל מאגר הנתונים הסטטיסטי בביטוח רכב חובה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

1.6 נתונים נבחרים בענף ביטוח רכוש

תרשים ג-7

מספר כלי רכב מבוטחים בענף ביטוח רכב-רכוש, 2008-2018, אלפי יח'

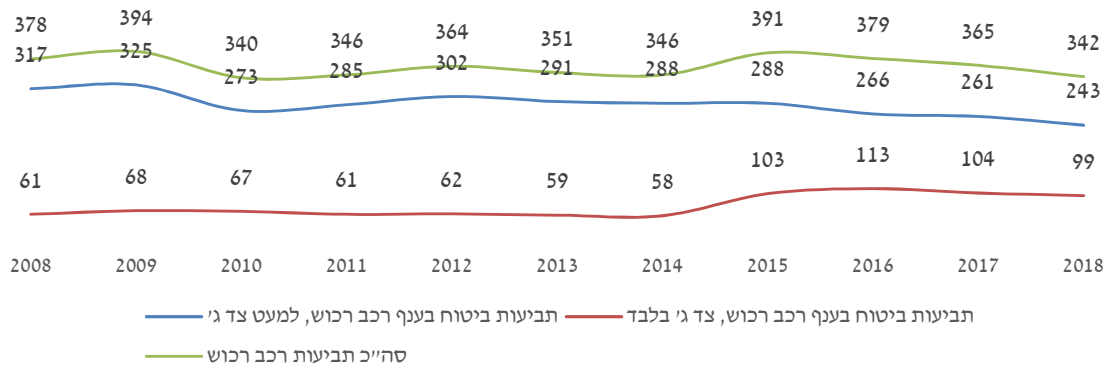
מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

בתרשים ג-7 ניתן לראות כי משנת 2007 עד 2018 מצבת הרכבים בישראל גדלה בכ-46% כאשר שיעור הרכבים המבוטחים נע בין 80% ל-90% לאורך השנים, שיעור זה עומד נכון ל-2018 על 82%.

תרשים ג-8

מספר תביעות בענף ביטוח רכב-רכוש, 2008-2018, (אלפים)

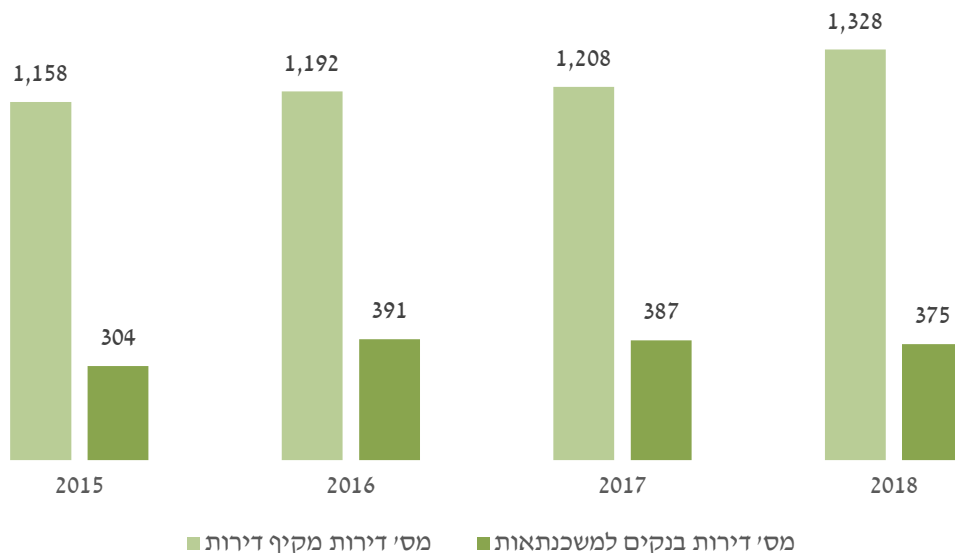

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני דיווח החברות לפי הוראות קודקס הרגולציה.

מתרשים ג-8 ניתן ללמוד כי ישנה ירידה משמעותית בשכיחות התביעות בענפי רכב רכוש (פרטי וצד ג'), מגמה זו בולטת על רקע הגידול במצבת כלי הרכב.

תרשים ג-9

מספר הדירות המבוטחות בביטוח מקיף-דירות ובביטוח דירות שנמכרו באמצעות סוכנויות הבנקים למשכנתאות בשנים 2015-2018 (באלפים)

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

שיעור המבוטחים באמצעות סוכנויות ביטוח של הבנקים נותר גבוה בדומה לשנים הקודמות.

1.7 Loss Ratio - שיעור הנזקים

שיעור הנזקים הגו היחס בין התביעות ששולמו והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו.⁸

לוח ג-5

שיעור הנזקים בקרב חברות בענפי ביטוח כללי, 2018 (באחוזים)

בנקים למשכנתאות	מקיף דירות	רכב רכוש	רכב חובה שייך ¹⁰	רכב חובה ברוטו ⁹	
64%	62%	62%	84%	108%	איי אי ג'י
64%	51%	73%	81%	109%	איילון
-	66%	70%	79%	105%	ביטוח חקלאי
67%	64%	72%	83%	104%	ביטוח ישיר
-	59%	68%	75%	105%	הכשרה
59%	50%	60%	102%	109%	הפניקס
65%	55%	65%	96%	106%	הראל
-	144%	-	89%	96%	ווישור
65%	56%	64%	83%	93%	כלל
-	-	93%	-	103%	ליברה
73%	61%	69%	95%	107%	מגדל
71%	62%	66%	94%	106%	מנורה
-	52%	61%	89%	110%	שומרה
-	53%	71%	80%	94%	שירביט
67%	57%	57%	77%	110%	שלמה
65%	57%	66%	90%	106%	סך הכול ביטוח (ממוצע ענפי)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

חישוב שיעור הנזקים בענפים מקיף דירות והבנקים למשכנתאות משקף את המאפיינים הייחודיים של ענפים אלה, ומביא בחשבון את דמי הביטוח נטו למבטחי המשנה כחלק מסך התביעות.

8 אם חברת ביטוח משלמת 60 ש"ח לתביעות, מתוך כל 100 ש"ח שהרוויחה מהפרמיות ששילמו לה (ואין תביעות נוספות שנרשמו במהלך השנה), יחס התביעות שלה יהיה 60%. יחס זה עשוי לשקף את איכות החיתום בשנה הנמדדת.

9 רכב חובה ברוטו: לפני ביטוח משנה.

10 רכב חובה נטו: לאחר ביטוח משנה.

לוח ג-6

התפתחות שיעור הנזקים בשנים 2011-2018 ממוצע ענפי (באחוזים)

2018	2017	2016	¹¹ 2015	2014	2013	2012	2011	
106%	101%	108%	108%	104%	99%	99%	96%	רכב חובה ברוטו
90%	84%	91%	89%	85%	84%	82%	80%	רכב חובה שייר
66%	72%	79%	79%	74%	74%	78%	80%	רכב רכוש
57%	55%	58%	63%	40%	¹² 52%	45%	44%	מקיף דירות
65%	62%	60%	70%	65%	62%	61%	52%	בנקים למשכנתאות

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

11 בשנת 2015 נערך שינוי בשיטת החישוב של שיעור הנזקים בענפי מקיף דירות ובנקים למשכנתאות לצורך ההצגה בדוח זה.
 12 את הגידול בשיעור הנזקים בענף מקיף דירות בשנת 2013 ניתן לייחס למספר אירועי מזג אוויר ונזקי טבע שאירעו באותה שנה (כגון אירוע בת חפר).

2. ביטוח בריאות

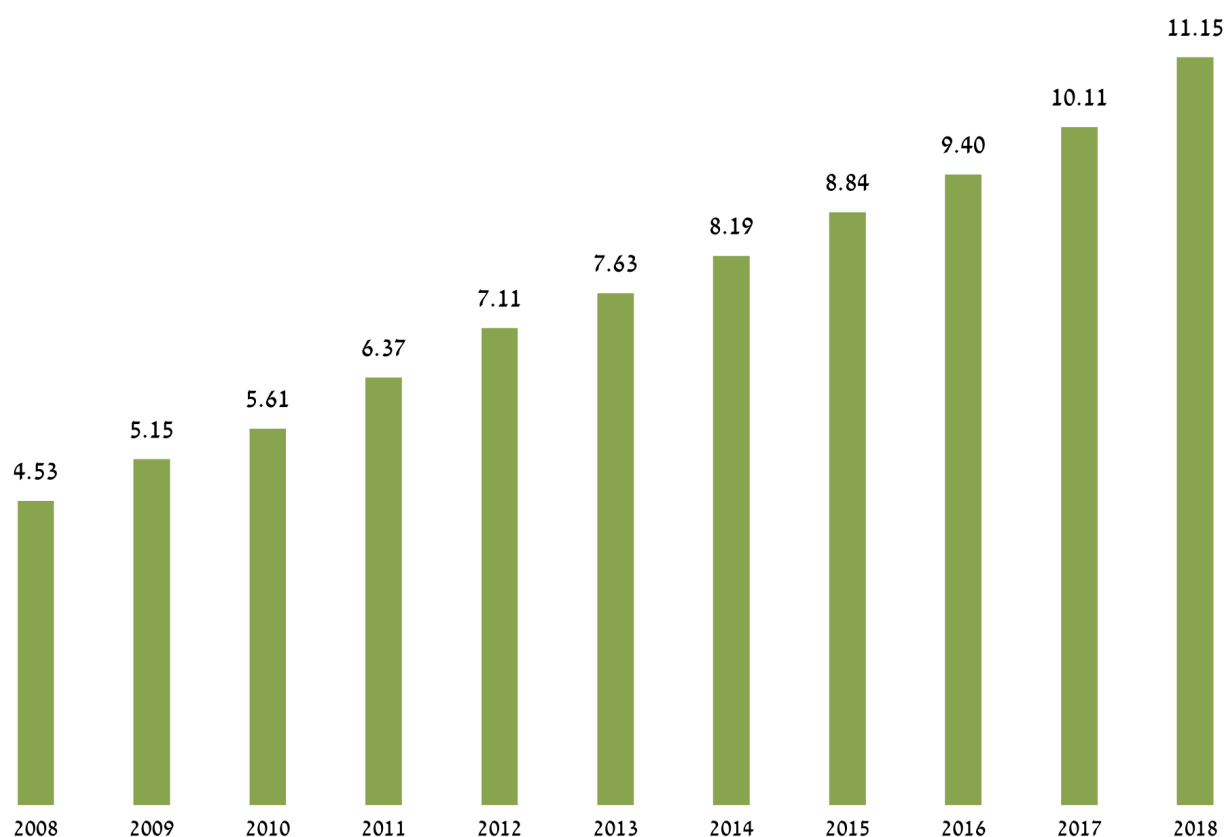
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מפקחת על ביטוחי הבריאות והסיעוד המשווקים על ידי חברות הביטוח. ביטוחים אלו כוללים ביטוחים הנמכרים במתכונת פרט - ישירות למבוטח, וכן במתכונת קבוצתית דוגמת מעסיקים וקופות החולים.

2.1 נתונים עיקריים בביטוח בריאות

ביטוח בריאות כולל שני ענפים: ענף מחלות ואשפוז, שבו מתרכזת מרבית פעילות חברות ביטוח בתחום הבריאות, וענף תאונות אישיות. ענף מחלות ואשפוז כולל את תתי-הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (דוגמת ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח סיעודי, ביטוח מחלות קשות, ביטוחי שניים, ביטוחי נכות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח בריאות לעובדים זרים.

תרשים ג-10

סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח בריאות (מחלות ואשפוז) בשנים 2008-2018 (במיליארדי ש"ח)¹³

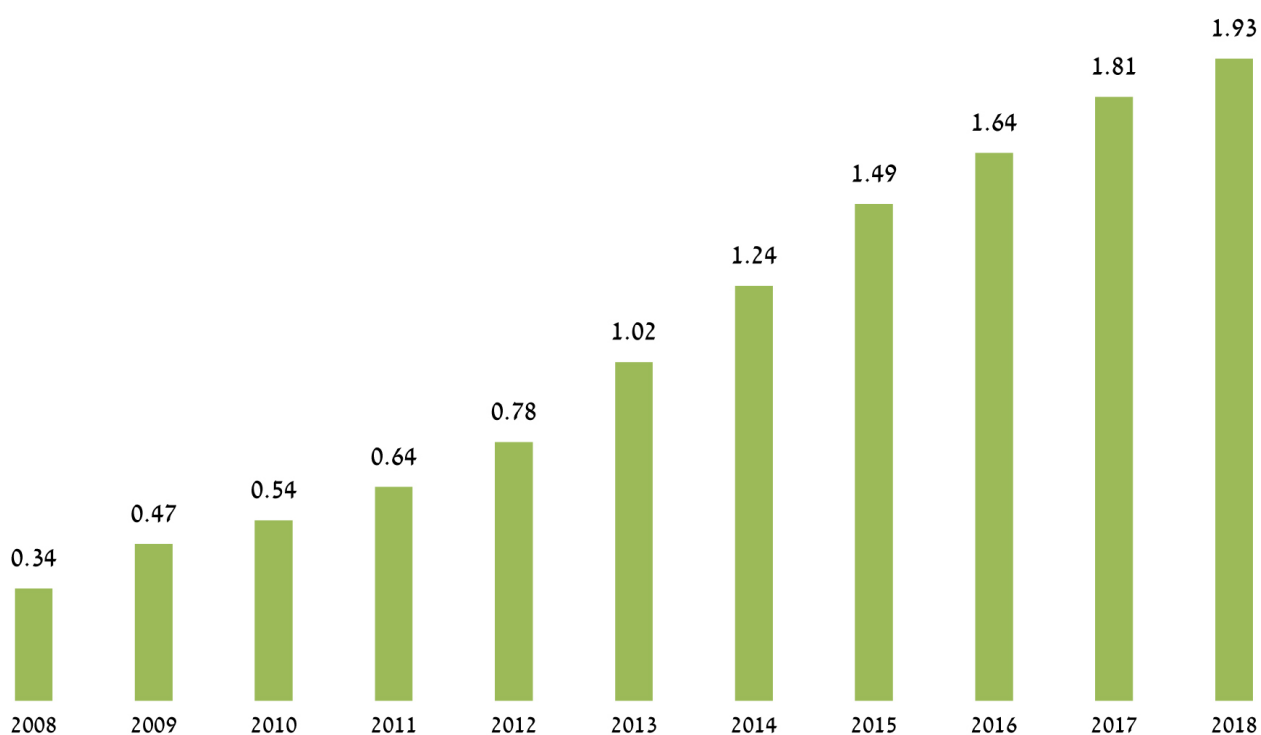
המקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

13 נתוני פרק זה אינם כוללים ביטוחי אבדן כושר עבודה, המדווחים כחלק מהדיווח על ביטוחי חיים ראו פרק החיסכון הפנסיוני.

תרשים ג-11

סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח תאונות אישיות בשנים 2008-2018 (במיליארדי ש"ח)

המקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

לוח ג-7

פרמיות ברוטו בענף מחלות ואשפוז בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תתי-ענפים, 2008 לעומת 2018* (במיליוני ש"ח)¹⁴

נתח שוק			סך הכל			קבוצתי			פרט			
שיעור השינוי	2018	2008	שיעור שינוי	2018	2008	שיעור שינוי	2018	2008	שיעור שינוי	2018	2008	
31.2%	38.2%	29.1%	223%	4,260	1,321	215%	2,514	799	235%	1,746	521	סיעודי
-6.4%	35.4%	37.8%	130%	3,949	1,716	111%	1,372	650	142%	2,577	1,065	הוצאות רפואיות
-6.7%	9.3%	10.0%	129%	1,038	452	42%	47	33	136%	991	419	מחלות קשות
3.9%	7.2%	6.9%	156%	803	314	17245% ¹⁵	114	1	120%	689	314	נסיעות לחו"ל
-47.8%	4.6%	8.8%	28%	513	399	36%	513	377	-100%	-	22	שיניים
22.4%	3.1%	2.6%	201%	348	116	-18%	16	20	246%	332	96	עובדים זרים
-56.6%	1.7%	4.0%	7%	191	179	98%	34	17	-3%	157	162	נכויות
-47.5%	0.4%	0.8%	29%	46	36	59%	21	13	12%	25	23	אחר
	100%	100%	146%	11,147	4,533	142%	4,631	1,911	148%	6,516	2,622	סה"כ מחלות ואשפוז

המקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

14 ב-2008 אין מידע לגבי תאונות אישיות בחלוקה לפרט ולקבוצתי, ולכן אין אפשרות לערוך השוואה לתת ענף זה.
15 התפתחות שוק נסיעות לחו"ל קבוצתי באמצעות כניסתן של חברות כרטיסי האשראי וקופות החולים.

תרשים ג-12

סך הפרמיות ברוטו בתת הענף סיעודי, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2008-2018 (במיליארדי ש"ח)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות.

בשנת 2018 סך הפרמיות בתת - הענף סיעודי: פרט - 1.75 מיליארד ש"ח; קבוצתי - 2.51 מיליארד ש"ח. מספרן של הפוליסות לביטוח סיעודי בסוף 2018 עמד על כ-5.1 מיליון, מתוכם כ-897 אלף בביטוח סיעודי פרט, וכ-4.2 מיליון בביטוח סיעודי קבוצתי. מרבית המבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי, כ-4 מיליון, מבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים.

לוח ג-8

נתונים בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי ענפים ותתי-ענפים, 2018 במיליוני ₪

שינוי בעתודת ביטוח אחרת ביחס לשנה קודמת	שיעור עמלות		עמלות ישירות		שיעור החזר** (Loss ratio)		תביעות ברוטו*		פרמיות			
	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט		
-11	110	7%	25%	94	649	81%	39%	1,107	1,001	1,372	2,577	הוצאות רפואיות
585	1,181	3%	19%	87	328	לא רלוונטי		2,438	640	2,514	1,746	סיעודי
-7	-8	7%	28%	3	281	95%	50%	44	497	47	991	מחלות קשות
-4	-	2%	-	9	-	87%	-	444	-	513	-	שיניים
-	-	28%	37%	32	257	47%	47%	54	326	114	689	נסיעות לחו"ל
1	-10	1%	20%	0	31	61%	150%	21	236	34	157	נכויות
-	-	13%	20%	2	67	76%	69%	12	228	16	332	עובדים זרים
0	-15	16%	3%	3	1	לא רלוונטי		17	35	21	25	אחר
565	1,258	5%	25%	231	1,614	89%	45%	4,138	2,963	4,631	6,516	סה"כ מחלות ואשפוז
-5	5	8%	27%	18	452	108%	43%	246	727	228	1,697	תאונות אישיות
560	1,263	5%	25%	249	2,066	90%	45%	4,384	3,689	4,859	8,213	סה"כ בריאות

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

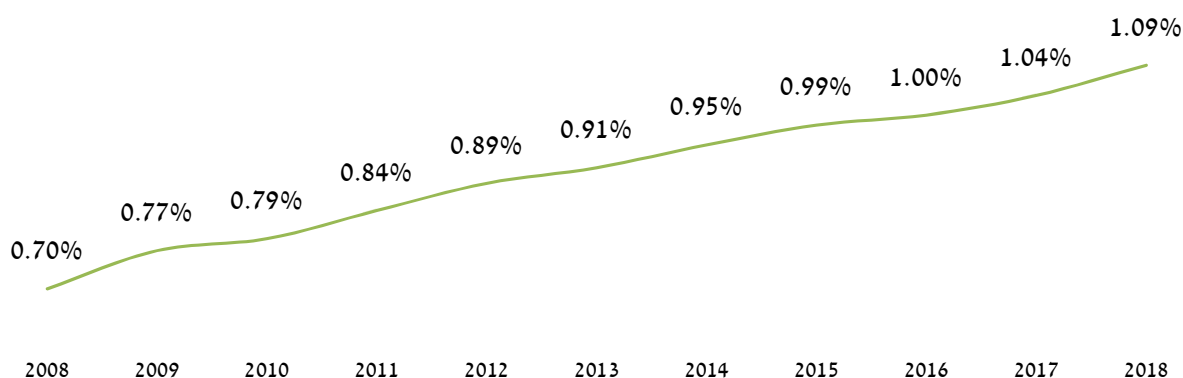
* תביעות ברוטו - תביעות ששולמו, שינוי בתביעות תלויות, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות ששולמו ושינוי בהוצאות עקיפות ששולמו והשינוי בגין חלק העתודה עבור תביעות שבתשלום.

** שיעור החזר (loss ratio) - מוגדר עבור טבלה זו כיחס שבין התביעות ברוטו לדמי הביטוח בתת ענף מסוים באותה שנה. מדד זה אינו מייצג עבור ענפי ביטוח המתאפיינים בתקופת ביטוח ארוכה, ובכללם ביטוח סיעודי קבוצתי, שבו מרבית דמי הביטוח משוייכים לתכניות ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, בהן חלק מדמי הביטוח מיועד לכיסוי ארוך טווח לחברי הקבוצה. בענפים אלו, דמי הביטוח בשנה מסוימת נגבים גם בגין סיכונים עתידיים, ולכן לא בהכרח באים לידי ביטוי בתביעות באותה שנה.

תרשים ג-13

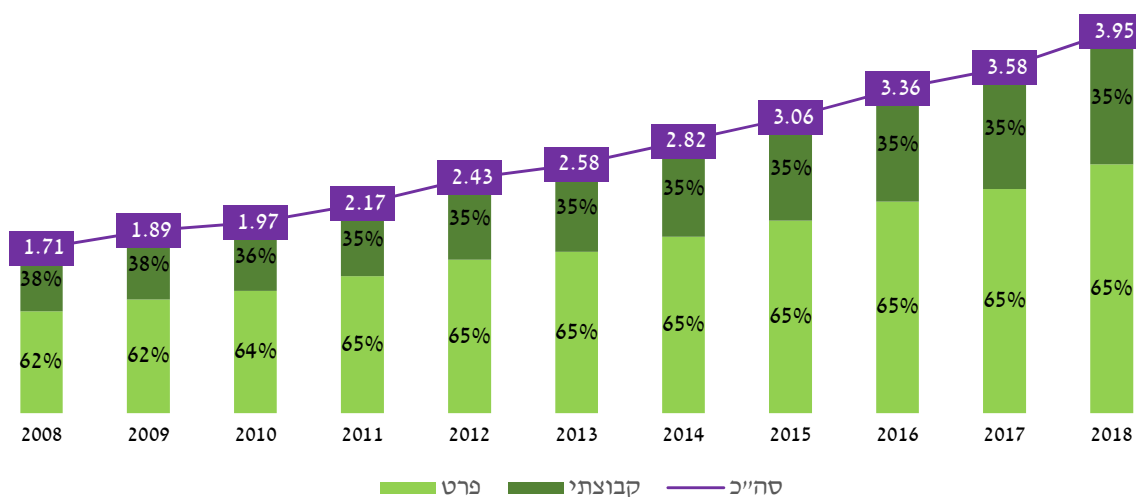
שיעור פרמיות בענפי ביטוח בריאות מהתוצר המקומי הגולמי (פרמיות/תמ"ג), 2008-2018¹⁶

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

תרשים ג-14

סך הפרמיות ברוטו בתת הענף הוצאות רפואיות, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2008-2018 (במיליארדי ש"ח)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות

¹⁶ בסיס הנתונים של הבדיקה הוא התוצר המקומי הגולמי במחירי שוק שוטפים

2.2 מדדי ריכוזיות ונתח שוק

לוח ג-9

מדדי ריכוזיות בביטוחי בריאות בחלוקה לתת-ענפים, 2008 ו-2018* (לפי פרמיות)

קבוצתי						פרט						
CR5		CR3		הרפינדל- הירשמן		CR5 ¹⁷		CR3		הרפינדל- הירשמן		
2018	2014	2018	2008	2018	2008	2018	2014	2018	2008	2018	2008	
96%	98%	82%	96%	0.15	0.37	94%	95%	68%	66%	0.20	0.20	
99%	98%	88%	78%	0.51	0.31	93%	94%	64%	64%	0.18	0.19	מחלות קשות
100%	100%	100%	100%	1.00	1.00	97%	93%	87%	91%	0.35	0.38	נסיעות לחו"ל
100%	100%	97%	98%	0.40	0.42	97%	99%	79%	64%	0.27	0.18	סיעודי
100%	100%	93%	95%	0.44	0.39	97%	97%	70%	65%	0.20	0.20	נכויות
100%	98%	89%	95%	0.34	0.51	98%	100%	90%	98%	-	0.55	שיניים
100%	100%	100%	100%	1	1	100%	100%	100%	73%	0.56	0.26	עובדים זרים
97%	99%	88%	93%	0.31	0.37	94%	95%	71%	66%	0.21	0.18	סה"כ מחלות ואשפוז
99%	100%	90%	אין מידע	0.46	אין מידע	77%	82%	56%	אין מידע	0.17	אין מידע	תאונות אישיות

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.
* להסבר על אופן חישוב מדדי ריכוזיות ראו סעיף 1.3

ענף ביטוח הבריאות מאופיין בריכוזיות גבוהה, בהשוואה לענף ביטוח כללי.

17 רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון החלה להציג נתונים אודות מדד CR5 החל משנת 2014.

לוח ג-10

נתח שוק בדמי ביטוח ברוטו בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תת-ענפים במיליוני ₪

סך לפי תחת ענף	שלמה	שומרה	הכשרה	שירביט	ביטוח ישיר	איי אי ג'י	איילון	מנורה	מגדל	כלל	הפניקס	הראל		
2,577	0	0	5	1	50	15	82	303	454	364	550	753	פרט	הוצאות רפואיות
1,372	0	0	0	0	0	0	99	57	152	89	354	621	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	5%	9%	15%	11%	23%	35%	סה"כ	
1,746	0	0	12	0	0	0	34	85	392	257	239	726	פרט	ביטוח סיעודי
2,514	0	0	0	0	0	0	4	66	6	920	252	1,266	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	4%	9%	28%	12%	47%	סה"כ	
991	0	0	4	0	18	27	21	147	220	199	136	219	פרט	מחלות קשות
47	0	0	0	0	0	0	4	1	2	3	5	33	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	2%	3%	2%	14%	21%	19%	14%	24%	סה"כ	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	פרט	שיניים
513	0	0	0	0	0	0	17	52	37	1	162	245	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	10%	7%	0%	32%	48%	סה"כ	
689	0	0	0	31	12	40	0	5	38	4	335	225	פרט	נסיעות לחו"ל
114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	114	0	0	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	4%	1%	5%	0%	1%	5%	15%	42%	28%	סה"כ	
157	0	0	0	0	2	0	4	24	40	31	18	40	פרט	נכויות
34	0	0	0	0	0	0	21	2	3	0	8	0	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	13%	14%	22%	16%	14%	21%	סה"כ	
332	0	0	0	0	0	0	38	54	0	0	0	241	פרט	עובדים זרים
16	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	15%	15%	0%	0%	0%	69%	סה"כ	
25	0	0	0	0	0	0	0	21	4	0	0	0	פרט	אחר
21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	9	קבוצתי	
100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	46%	8%	0%	26%	20%	סה"כ	
11,147	0	0	21	32	81	82	339	817	1,347	1,980	2,070	4,378	סה"כ לפי חברה	
100.0%	0%	0%	0.2%	0.3%	0.7%	0.7%	3%	7%	12%	18%	19%	39%	נתח שוק לחברה	
1,697	11	2	14	1	175	160	61	147	181	211	180	555	פרט	תאונות אישיות
228	0	0	0	0	0	0	149	0	9	11	32	25	קבוצתי	
100%	1%	0%	1%	0%	9%	8%	11%	8%	10%	12%	11%	30%	סה"כ	

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות